

Odkrita in jasna beseda

Prepričan sem, da je kolektiv Almire delovna organizacija, ki je sposobna prevzeti ne samo samoupravne pravice in dolžnosti, temveč tudi odločitve strogo ekonomskega značaja. To je kolektiv dokazal na zadnjem referendumu 8. 5. 1975, ko je odločil o pripojitvi TOZD Tip-Top Ljubljana v Boh. Bistrici. Za spojitve je glasovalo preko 80 % članov kolektiva in le 10 % proti. To so rezultati, ki dokazujejo visoko zavest tega delovnega kolektiva. Opravljen je velik samoupravni izpit in datum 8. 5. 1975 bo še mnogokrat omenjen v časih nadaljnega razvoja Almire. Posebno obeležje daje temu referendumu tudi podatek, da se je vršil v Almiri prvokrat in da je bila naloga pri odločitvi vseh članov kolektiva, skupaj z vodstvom vse prej kot lahka.

Program spojitve s TOZD šivalnica Bohinjska Bistrica industrije oblačil TIP-TOP v sanacijskem odboru sega že tja v januar. Javno razpravo pa smo pričeli ob koncu meseca februarja na zborih delovnih skupin takrat, ko smo sprejemali zaključni

zbori kolektivov niso dali najboljše slike, kakšne rezultate bo prinesel referendum. Akcija je bila enotna zato, ker se je vodstvo podjetja že v mesecu januarju prav iz razlogov, ki so jih narekovali jasni ekonomski pokazatelji, odločilo za spremembo investicij-

preobrazila delovne razmere v Almiri, ker ne bi bilo mogoče preko noči nadomestiti večmesečnega priučevanja v Novi Gorici. Novi stroji namreč zahtevajo najmanj 60 novih sodelavcev za konfencioniranje in za problem nedovršene proizvodnje vsaj 20–30 sodelavcev. Povsem jasno je, kakšne dogodke bi Almira preživljala v kasnejših obdobjih, če kolektiv ne bi sprejel sanacije. Brez dvoma je bilo tudi pomembno dejstvo, da s spojitvijo kolektiv Almire ni prevzemal nobenih starih obveznosti firme Tip-Top, za osnovna sredstva velja brezplačen prenos, poleg tega pa smo deležni še družbene pomoči za nadaljnji razvoj.

kolektiva dovolj zrel za kakršnekoli ekonomske ukrepe. Potrebna je le odkrita in jasna beseda, kar je dokazano z referendumom.

S tem je tudi dokazano, da sta vodstvo podjetja in kolektiv eno, da obstaja med nji-

ma absolutno zaupanje, zato smo lahko prepričani, da se bo vodstvo še intenzivneje zavzelo za odpravo vseh težav za resnični boljši jutrišnji dan.

Miro Kavčič — direktor

Delavci »Almire« dokazali svojo zrelost, samoupravljalstvo zavest in solidarnost

Po uspelem referendumu smo prosili za nekaj misli tudi predstavnik družbenopolitičnih organizacij radovljiške občine, ki so na zborih delavcev sodelovali v razpravi o problematiki TOZD šivalnica Bohinjska Bistrica, ki se je odcepil od industrije oblačil TIP-TOP in prosil delavce »Almire«, da ga sprejmejo v svojo TOZD.

JOZA BOHINC,
sekretar
občinske konference ZK

Nesporna je ugotovitev, da so samoupravni organi in odgovorni delavci v organizaciji združenega dela veliko storili, da bi vprašanje TOZD Bohinjska Bistrica celovito predstavili delavcem, in so v tem tudi uspeli.

Celotno vprašanje so obravnavali z dveh izhodišč, nedovršene proizvodnje in pa solidarnosti. Rezultat referenduma, 80,90 % za priključitev kaže na visoko zavest delavcev v »Almiri«, vzdušje, ki je bilo na zboru pa jasno dokazuje, da delavci ne sprejemajo več rešitev, če niso prepričani v njihovo koristnost. Nedvomno je prav, da so hoteli zvedeti za vse prednosti takšnega združevanja, obenem pa imajo lahko odgovorni tovariši njihova vprašanja in pobude za napotilo za nadaljnje delo. Izid referenduma ne pomeni samo rešitev problemov v »Almiri«, marveč tudi dokončno rešitev negotovega stanja, v katerem se je znašlo 120 delavcev.

Zelim vam, da bi z naporom, ki jih boste vložili, čim bolj uspešno izpeljali sanacijski program.

FRANC JERE,
predsednik
občinske konference SZDL

Iz razprave na zborih delavcev je bilo očitno, da je bil kolektiv nemara morda preveč enostransko seznanjen s problematiko TIP-TOP. Ni res, da bi bila »Almira« pod kakršnim koli pritiskom s strani občinske skupščine. Obstajala pa je želja za zdru-

žitev, s katero je bila »Almira« tudi seznanjena, kajti izkušnje so pokazale, da imajo matične organizacije do dislociranih obratov v isti občini popolnoma drugačen odnos kakor matične organizacije zunaj občine.

Poudarjam, da kolektiv »Almire« ni ničesar dolžan sanirati iz lastnih sredstev; po dosedanjih uspehih pa je bil porok, da bi lahko stvar speljali na pravo pot, seveda ne da bi bil pri tem niti najmanj oškodovan.

Ko se je konkretno odločil za svoj boljši jutrišnji dan, je pokazal svojo zrelost, ki se jasno odraža v izidu referenduma.

MARJAN VRABEC,
predsednik
občinskega sveta
zveze sindikatov

Celotnemu kolektivu je treba čestitati za izredno razumevanje in solidarnost, ki so ju delavci »Almire« pokazali do problemov, v katere je zašel TOZD TIP-TOP v Bohinjski Bistrici. Mislim, da je to ena izmed praktičnih uveljavitev dejanske solidarnosti delavskega razreda in obenem predvsem dokaz, da je združeno delo sposobno reševati svoje probleme.

Na družbeno političnih organizacijah pa je sedaj naloga, da to integracijo izpeljejo v konkretno življenje, tako da bodo ob enakih delovnih pogojih delavke iz TOZD Bohinjska Bistrica začutile, da je njihovo delo enako vrednoteno kakor v drugih TOZD »Almiri«.

TOZD Bohinj v Bohinjski Bistrici, kjer so 8. maja ob 17. uri zavihrale »Almirske« zastave

račun. Zatem smo imeli še delovni pogovor o prednostih in negativnih straneh pripojitve ali nepripojitve s političnim aktivom, kjer so sodelovale vse družbenopolitične organizacije. Nekaj dni pred referendumom smo imeli še delovne sestanke po delovnih skupinah posameznih temeljnih organizacij združenega dela in odločilne zbere delovnih kolektivov, kjer so se ponovno obravnavale vse prednosti take sanacije in tudi slabe strani v primeru neuspelega referenduma.

Naloga, ki so jo to pot imele družbenopolitične organizacije in vodstvo podjetja, resnično ni bila lahka, ker zadnji

skega programa, in sicer v tem, da do nadaljnega še ne ustavimo polavtomatov v TOZD Nova Gorica. Tu je bilo predvideno takojšnje priučevanje razpoložljivih delavcev — pletilj — za konfencionarsko smer. Ze tedaj je bilo v planu, da bi se to priučevanje izvajalo vse do meseca junija 1975, do prihoda novih avtomatov iz Anglije, ki zahtevajo v glavnem samo konfencionarsko delovno silo.

Medtem bi pa tako formiran konfeksijski oddelek v Novi Gorici obdeloval že nastajajočo nedovršeno proizvodnjo konfekcije iz TOZD v Radovljici. Vsaka drugačna misel bi temeljito

Iz vseh omenjenih razlogov je vodstvo ugotovilo, da je potrebna le ponovna akcija, to je z domačo odkrito in jasno besedo povedati vsem sodelavcem, kako se moramo tudi to pot obnašati, ker je prehojena pot v kratkem desetletnem razdobju dokazala, da smo se v računih do sedaj le malokrat zmotili, posebno kar zadeva velike investicije, saj smo imeli v tem obdobju dve močni modernizaciji in zgradili smo dve lepi tovarni brez kakršnegakoli širšega družbenega sodelovanja.

Vodstvu podjetja je danes povsem jasno, da je naš član

Ob vstopu v Almiro

Po referendumu smo vprašali tudi nekaj sodelavk iz Bohinjske Bistrice, s kakšnimi občutki so sprejele dejstvo, da so zdaj članice »Almire«.

TILKA JANC,
predsednica DS TOZD
Bohinj

Teško bi povedala, kako veliko je zadovoljstvo, da smo končno rešeni negotovosti, ki nas je mučila toliko časa. Hvaležni smo kolektivu »Almire«, da je s takšnim razumevanjem sprejel našo prošnjo, da bi se mu priključili. Radi bi dobro delali, da bi s tem dosegli tudi boljše življenske pogoje.

VERA PFAJFAR,
vodja brigade

Delavke v podjetju smo že vse prispevale za stroje, sedaj smo pa kot novinci, brez svoje krivde, v drugem podjetju.

HRIBAR FRANCKA,
delavka

Dokler bo obstajalo staro vodstvo, sem prepričana, da se stanje ne bo izboljšalo. V takih izkušnjah živim že 9 let.

Upam, da bo naš novi kolektiv odstranil vse nepravilnosti in s tem se bo nam delavcem stanje izboljšalo. Naš kolektiv je vesel in hvaležen kolektivu »Almire« za tako dober referendum. Vsi delavci na tiho upamo na boljši kruh, kajti pri nas je »mošk zlato«. Upamo, da se bo naš

kolektiv po novem res prerodil v pravo delovno enoto, da bomo z veseljem in dobro delali.

Omeniti moram, da nisem več mlada in priznam, da za delo že manj sposobna kot naš mlajši kader.

ŽNIDAR TONČKA,
delavka

Mene pa zanima, kako pri vas informirate ljudi. Pri nas tega praktično ni bilo. Kar smo slišali, je bilo vse na grobo, drugače pa smo le zunanaj kolektiva, po radiu, televiziji ali v časopisu, izvedeli kaj se je dogajalo v TIP — TOPU. Kadar si pa kaj rekel, si dobil odgovor, da papir vse prenese. Želim si, da bi bili v bodoče bolj obveščeni. Želim si tudi statut podjetja, ki ga sedaj nismo imeli.

KRESLIN ZOFKA,
delavka

Želim, da se norma bolj pravično razdeli, ne po obratih, da imajo ene visoke dohodke, druge pa slabe. Delavke se sprašujemo, če bomo pod vodstvom »Almire« tudi zjutraj zaklenjene kot bi bile kaznenke.

ZAKRAJSEK FRANCKA,
delavka

Želim, da bi bilo bolje kot do sedaj, da bi se lahko svobodno izražali brez strahu. Zanima me, če bomo imeli iste pravice do regresa kot ostali člani kolektiva »Almira«.

TORKAR IVICA,

Predlagam, da se medfazna kontrola ukine, kvaliteta je bila prej ista, ko je ni bilo. Delavce samo živcira, da je kvaliteta še slabša. Vsede naj se za stroj, da bo okusila normo in vedela ceniti denar, ki ga prejema.

MARTA BIZJAK,
delavka

Zanima nas, kako je v »Almiri« ali imate pravico videti plačilno listo. Kako je med delovnim časom, ali je delavcem dovoljeno, da gredo v jedilnico kaj popit, če so žejni,

ali si samo lahko gasijo žejo pri lijaku v stranišču.

MLAKAR ANICA,
delavka

Z ozirom na stanje in vzdušje, kakršno je vladalo pri nas v zadnjem času, lahko rečem, da smo vsi zadovoljni, da dobimo vodstvo, ki se bo zavedalo svojih dolžnosti in pravilno vodilo kolektiv. Delavke imamo vse ogromno dobre volje delati in ustvarjati, le da vemo, da je to delo tudi donosno, ker je šlo dosedanje delo v eno samo zgubo.

Izidi referenduma

8. maja, ko je bil referendum za priključitev TOZD šivalnica Boh. Bistrica industrije oblačil TIP-TOP Ljubljana, so člani kolektiva zelo zgodaj pričeli prihajati na volišča, slavnostno okrašana z zastavami in cvetjem.

Potem ko so bila volišča ob 16.00 zaprta in so volilni odbori oddali glasovnice in zapisnike, je volilna komisija 9. maja zjutraj razglasila izide referenduma.

V celoti OZD »Almira« je bilo 696 volilnih upravičencev, glasovalo jih je 640 ali 91,95 %, od teh je bilo »ZA« priključitev 563 ali 80,90 %, »PROTI« jih je bilo 76 ali 10,91 %, odsotnih pa je bilo 9,19 % volilnih upravičencev.

Izidi v posameznih temeljnih organizacijah združenega

dela pa so bili naslednji:

V TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica je bilo po volilnem imeniku 459 volilnih upravičencev, glasovalo pa jih je 421, od teh 378 ali 82,35 % »ZA«, 42 ali 9,15 % »PROTI«, odsotnih pa je bilo 38 ali 8,29 %.

V TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica sta od 113 volilnih upravičencev glasovala 102, »ZA« jih je glasovalo 78 ali 69 %, »PROTI« 24 ali 21,25 %, odsotnih pa je bilo 11 ali 9,73 %.

TOZD Industrijska prodajalna in SDS skupne službe sta imeli skupno volišče, od skupaj 124 volilnih upravičencev jih je glasovalo »ZA« 107 ali 86,29 %, »PROTI« 10 ali 8,06 %, odsotnih pa je bilo 7 ali 5,64 %.

Pomen in naloge družbene samozaščite

S sprejemom nove ustave smo sprejeli načelo in obvezo, da družbeno samozaščito vključimo v naš samoupravni sistem, da jo razvijamo in s tem uresničujemo tista ustavnna določila, ki opredeljujejo družbeno samozaščito kot pravico in dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov. Varovanje pridobitev NOV in samoupravne socialistične družbe, varovanje ustavne ureditve, samoupravnih pravic in pravic občanov, ni dolžnost samo specializiranih organov in služb, temveč pravica in dolžnost vse družbe, nas vseh, vsakega v svojem okolju, na svojem delovnem mestu, ali kjer živimo in se udeležujemo. Nihče nima pravice biti indifrenten do takih pojavov, do ljudi, ki družbi škodujejo. Ne sme nam biti vseeno, če se nekdo nesamoupravno obnaša, neupravičeno bogati, si neupravičeno prisvaja dobrine drugih članov delovnega kolektiva ali širše skupnosti, izkorišča svoj položaj, odloča mimo naših dogovorov, je stalni nergač in kritizer, skratka, da neumestno ali zaradi svojih zaostalih ali okorelih birokratskih gledanj zavira ali ruši, kar mi gradimo.

Nekatere oblike družbene samozaščite smo razvijali že med NOV in smo jo po vojni zanemarili. Ustava iz leta 1963 in kasneje vrsta dokumentov daje družbeni samozaščiti vedno večji poudarek in važnejše mesto v samoupravnih odnosih. Zato družbena samozaščita ni nekaj povsem novega, lahko pa govorimo o njeni novi kvaliteti. Z resolucijo zvezne skupščine v temeljih za uresničevanje družbene samozaščite v sistemu samoupravljanja in z resolucijo 10. kongresa ZKJ, smo se dogovorili in obvezali, da bomo na vseh področjih razvijali samozaščito, da bomo zavarovali državno, uradno in gospodarsko tajno, da bomo krepili vlogo samoupravne delavske kontrole in odstranjevali vse, kar škoduje družbenim interesom. Zato je potrebno, da z vso resnostjo in zavzetostjo začnemo družbeno samozaščito tudi v praksi uresničevati. Družbena samozaščita ni akcijska naloga in dejavnost ločena od naše vsakdanje prakse, ampak široko področje družbene aktivnosti zoper raznovrstne škodljive pojave naperjene proti družbi, proti našim pridobitvam in našim naporom.

Zato mora postati osnovni nosilec družbene samozaščite delovni človek v TOZD oziroma v KS.

Ob zaključku naj poudarim, da je smisel družbene samozaščite v tem, da občani in delovni ljudje stalno in povsod s preventivnimi in drugimi akcijami preprečujejo vse negativne pojave, ali kako drugače v svoji sredini razkrinkavajo nosilce sovražnih parol in pojavov in opozarjajo pooblaščenec organe na poizkuse sovražnega delovanja ali protisamoupravne ureditve, kadar gre za varnost posameznikov ali celotne družbe in z lastno iniciativo vplivajo na odpravljanje nepravilnosti ter čuvajo interese ožje ali širše skupnosti.

Ivan Cerkovnik,
sekretar

Sodelujte v našem glasilu

Ustanovna seja konference osnovnih organizacij sindikata »Almire«

Na svoji prvi seji, na kateri so se zbrali vsi trije izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata »Almire«, so bili izvoljeni organi konference, in sicer je bil za predsednika KOOS soglasno izvoljen Zoran Bulut, za podpredsednika Ažman Marija, sekretar je Legat Majda, blagajnik pa Prešern Milka. Mimo tega je bil imenovan koordinacijski odbor, v katerega so bili imenovani predsednik konference, podpredsednik, sekretar vsi trije predsedniki IO OOS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, Nova Gorica in in SDS Skupne službe skupaj s TOZD Industrijsko prodajalno in vsi trije blagajniki.

Delegati so razpravljali o samoupravnem sporazumu, ki bo povezoval vse OOS, in zadolžili predsednika konference, da predlog takšnega sporazuma čimprej pripravi.

Govorili so tudi o programskih Osnovnih organizacij in se dogovorili, da je za določene stvari potrebno izoblikovati enotna stališča, med drugim do delitve osebnega dohodka in OD, do samoupravnih aktov in družbenega standarda. Čimprej je treba pospešiti tudi samoupravno delovanje in posve-

titi vso pozornost vzgoji poverjenikov in vodij sindikalnih skupin.

Glede na dejstvo, da se je sindikat preorganiziral, je bila opravljena tudi razdelitvena bilanca sredstev.

Konferenca je v celoti podprla tudi stabilizacijski program, ki ga je v pretekli jeseni izdelala OO ZK in predlagala, da bi za zmanjšanje nedovršene proizvodnje delala eno soboto obe šivalnici TOZD Proizvodnja pletenin v Radovljici in Novi Gorici ter vzorčni oddelek in pregledovanje. (Izvršni odbori so to akcijo izpeljali že ob koncu aprila.) Obenem je delegate seznanila tudi s solidarnostno soboto.

Ob vedno večjem številu elementarnih nesreč je bil 29. januarja 1975 v skupščini SRS sprejet zakon o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic nesreč, s katerim se uvaja teden solidarnosti, ki traja vsako leto od 26. junija do 1. avgusta.

Sredstva solidarnosti so namenjena za odpravljanje naravnih nesreč, ki jih v SR Sloveniji pretrpijo občani, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične

skupnosti, ter za dajanje vzajemne pomoči drugim republikam in avtonomnim pokrajinam, v katerih nastanejo škoda prav tako zaradi velikih naravnih katastrof.

Virov sredstev je več, stekajo pa se v sklad za elementarne nezgode. Tako bodo vsi zaposleni v industriji prispevali v ta sklad poprečni enodnevni neto osebni dohodek, v delovnih skupnostih zavodov pa bodo posameznikom odtrgali 1 dan dohodka v mesecu juliju.

Konferenca je sklenila, naj bi delali v ta namen na eno izmed prostih sobot v maju ali juniju.

Veliko pozornost so delegati posvetili tudi problematiki združevanja s TOZD šivalnica Bohinjska Bistrica in sklenili, da je treba zavesti vse sile za uspešen izid referendumu.

KOOS je tudi sklenila, naj bi podpisali kulturni samoupravni sporazum občine Radovljica, v katerem je zajeto malone 50 kulturnih prireditev na leto z gledališkimi predstavami profesionalnih in amaterskih gledališč, zborovskimi koncerti in enim filharmoničnim koncertom. V ta namen naj bi OZD prispevala po 4 din na posameznega člana kolektiva, konferenca pa bo predlog sklepa posredovala v potrditev samoupravnih organov.

Delegati so se strinjali tudi z udeležbo naših ekip na letni tekstiliadi, ki bo letos med 3. in 6. junijem v Zagrebu. »Almirine« barve bodo branili rokometasi in kegljači, med katerimi so tudi štiri ženske.

Bačar. V kulturnem sporedu je poslušalce še posebej navdušil harmonikaški orkester glasbene šole iz Radovljice pod vodstvom Jožeta Ažmana, ki so ga dopolnjevale recitacije borbenih in delavskih pesmi v izvedbi pionirjev osnovne šole A. T. Linhart in almirskih recitatorjev. Slikarsko razstavo si bodo ob praznovanju Dneva samoupravljalcev lahko ogledali tudi v TOZD v Novi Gorici, pozneje pa tudi v Bohinjski Bistrici.

Orkester harmonik pod vodstvom Jožeta Ažmana med prvomajsko proslavo

»Almira« na razstavi Gorenjska industrija 1945 - 1975

Gorenjski muzej v Kranju je v počastitve 30-letnice osvoboditve in 25-letnice delavskega samoupravljanja pripravil razstavo o razvoju gorenjske industrije v povojnih letih.

Pred drugo svetovno vojno je bilo v gorenjski industriji zaposlenih okrog 12.000 delavcev, od tega kar 5000 v metalurški in 5000 v tekstilni industriji, skoncentrirana pa je bila v večjih središčih, v Kranju, na Jesenicah, v Trzicu in Skofji Loki.

Po vojni, natančneje 1955 je bilo v gorenjski industriji zaposlenih 23.000 delavcev, 1974 pa že 44.358 delavcev, kar je dve tretjini vseh zaposlenih, ki ustvarijo dve tretjini celotnega bruto dohodka. Zdaj je največ delavcev zaposlenih v elektroindustriji (10.561), slede pa še tekstilna (8261), čevljarska (6445), metalurška (6048), gumarska (3495), lesna

(2912), kovinska (2647) industrija in druge. Nastala so nova industrijska središča, tako da ga skoraj ni kraja na Gorenjskem, ki ga ne bi dosegla vsakodnevna povezava z industrijo. Takšno razporeditev je narekoval hiter povojni razvoj cestnega prometa in obrtna tradicija.

Razstava v Gorenjskem muzeju je urejena po posameznih panogah, elektrogospodarstvo, metalurška, kovinska, elektro, kemična industrija, industrija gradbenega materiala, lesna, papirna, grafična, tekstilna, usnjarsko predelovalna, gumarska, živilska in druga industrija. Med petnajstimi delovnimi organizacijami tekstilne industrije je »Almira« predstavljena s fotografijami nove tovarne stare in nove proizvodnje, z reklamnimi prospekti in glasilom »Almira«.

Počastitvi tridesetletnice osvoboditve Jugoslavije se je pridružil tudi Gorenjski muzej. Pripravili so zanimivo razstavo o razvoju gorenjske industrije 1945-1975

Titova štafeta — Dan mladosti

30. marca se je spet podala na pot Titova štafeta. Iz Labina v Istri je hitela iz rok

Doplihar. 2. aprila ob 10. uri dopoldan je Vida prevzela štafeto od mladince, ki jo je

Vida Doplihar s štafeto palico

jugoslovanskih mladincev in mladink, dokler ni na naš praznik — Dan mladosti prispela do tovariša Tita. 2. aprila se je Titova štafeta za kratek hip na njeni dolgi poti ustavila v Novi Gorici. In takrat ni bilo goriškega mladince ali mladinke, ki ne bi počastil tega pomembnega dogodka s svojo prisotnostjo. Ker TOZD nismo mogli zapustiti delovnega mesta in oditi na sprejem, je to delo v imenu vseh opravila mladinka Vida

prinesel iz Sempetra. Nesla jo je od Občinske skupščine do Občinske konference ZK. Nato pa jo je član armije odnesel dalje.

Letos slavimo v Jugoslaviji 30-letnico osvoboditve in 25-letnico delavskega samoupravljanja, prav zato ima Titova štafeta še večji pomen za nas mladino Jugoslavije in za vse delovne ljudi v naši državi. Štafeta je simbol, simbol strganih okov, stoletnega zatiranja in poniževanja našega naroda. Štafeta je simbol našega naroda. Štafeta je simbol našega boja in spomin na žrtve, ki so padle v boju.

Na štafeti piše: SVOBODA — SAMOUPRAVLJANJE — SOCIALIZEM in prav zato je ne smemo prezreti.

Tanja Hrovatin

Uspela proslava za dan OF in 1. maj

V TOZD Proizvodnja pletenin, Radovljica, Industrijska prodajalna in SDS skupne službe so svečano proslavili Dan osvobodilne fronte in delavski praznik 1. maj. Proslave so se mimo članov kolektiva udeležili še predstavniki skupščine občine Radovljica, družbenopolitičnih org. in pa sekretar RO sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije Jože Sintič. Proslava je bila združena z otvoritvijo slikarske razstave likovnikov amaterjev iz radovljiške občine, ob njih pa sta se predstavili s svojimi deli še akademska slikarka, naša modna kreatorka Vesna Gabršček-Ilgo in slikarka amaterka Marina

Besedo ima proizvajalka

V letošnjem mednarodnem letu žensk pri OZN je program obeleževanja le-tega izredno bogat tudi v naši republiki.

Vanjsi bomo svoj delež prispevali tudi mi, saj je bila »Almira« skupaj z delovnimi organizacijami »MTT« — Maribor, »Labod« — Novo mesto, »Mura« — Murska Sobotna, »ZP Iskra« — Elektromehnika — Kranj »Emo« — Celje, »Gorenje« — Velenje, »Peko« — Tržič, »Planika« — Kranj in »Utok« — Kamnik. — Vse omenjene OZD zaposlujejo pretežno ženske in so napravile viden ekonomsko-družbeni in socialni razvoj — vključena v raziskavo »Ženska v združenem delu«. Izsledki omenjene raziskave bodo izšli v istoimenski publikaciji, ki vas bo zastopala kot slovenski oziroma jugoslovanski delež na Mednarodnem kongresu letos julija v Mehiki. V njej bo predstavljeno uveljavljanje ženske v združenem delu in način, kako rešujemo osnovna nasprotja med biološko reprodukcijo in delom. Publikacija bo prikazala tudi kadrovske zasledbe žensk na vodilnih oziroma vodstvenih delovnih mestih in pa njeno delovanje v organih samoupravljanja in na vseh področjih našega družbenega življenja.

Javna tribuna **Besedo ima proizvajalka**, ki je bila 20. maja v Mariboru in sta jo priredila — kot izredno gostoljubna gostiteljica — Kon-

ferenca osnovnih organizacij sindikata Mariborske tekstilne tovarne in odbor za mednarodno leto žensk pri republiškem svetu ZSS, je imela namen ovrednotiti rezultate ankete »Položaj ženske v združenem delu« in osvetliti razreševanje nekaterih aktualnih vprašanj v zvezi z družbeno-ekonomskim, samoupravnim in političnim položajem zaposlene ženske — matere v praksi.

Javne tribune so se mimo delegacij omenjenih desetih delovnih organizacij udeležili še predstavniki številnih osnovnih organizacij sindikata mariborskih organizacij združenega dela, najvišji predstavnik Mariborske tekstilne tovarne, skupščine občine Maribor in družbeno-političnih organizacij, republiških sindikatov in republiške konference za družbeno aktivnost žensk in RO za mednarodno leto žensk OZN 75.

Naša delegacija, ki jo je imenovala KOOS, je štela pet članov, v njej pa so bili Mara Plutova, Mihaela Gosnikova, Marija Ažmanova, Alenka Bole-Vrabčeva in Zoran Bulut, spremljal pa jo je predsednik občinskega odbora sindikata delavcev tekstilne industrije Janez Mencinger.

Na tribuni so bila izpostavljena predvsem štiri vsebinska področja, ki zadevajo družbeno-ekonomski, samoupravni in politični položaj proizvajalke in sicer:

— delovanje delegatskega sistema,

— zaposlovanje, izobraževanje, usposabljanje ob delu,

— družbeno varstvo otrok,

— delovni pogoji in varstvo pri delu,

vodila pa jo je Ivanka Vrhovčak, generalna sekretarka republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, referenti za posamezne teme pa so bile OOS »Labod« Novo mesto, »Planika« — Kranj, »Gorenje« Velenje in »MTT« — Maribor.

Iz živahne razprave, ki se je razvila po referatu o delovanju delegatskega sistema v Labodu (o njem bomo podrobneje pisali še v Informatorju), je bilo očitno, da so delegatske razmere ena bistvenih pridobitev naše samoupravne socialistične družbe in da moramo poiskati vse poti, da bodo resnično zaživele, kar pa je pogojeno z zelo pogostimi kontakti in preverjanjem stališč z bazo.

O izkušnjah v naši OZD in o iskanju možnosti za tvorno delovanje delegatskega sistema, je sodelovala v razpravi tudi Alenka Bole-Vrabčeva.

Ob temi zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje ob delu smo spoznali vrsto težav in načinov, kako delavko ali delavca čimprej in čim bolj usposobiti, da bo kos zahtevam na delovnem mestu. Splošna je bila ugotovitev, da bi morali biti bolj elastični

pri prekvalifikacijah oziroma usmerjanju v poklice, da bo čimprej in pa dosledno treba preoblikovati sistem vzgoje in izobraževanja, da bomo dobili ustrezne kadre. Podatek, da 1/4 vseh zaposlenih žensk v SR Sloveniji ne opravlja poklica, za katerega se je izučila, ni le samo zgovoren, marveč tudi zaskrbljujoč. Slišati je bilo tudi predloge, da bi si lahko pridobila kvalifikacijo ženska, ki že dvajset let dela na istem delovnem mestu, saj bi delovne izobraževanje ob delu in iz vseh teh letih, kvalifikacijo lahko opravičile.

Pospešiti bi morali tudi izobraževanje ob delu in izoblikovati doslednejšo štipendijsko politiko in pa več vložiti v družbeno vzgojo ob

ugotovitvi, da je ženska pripravljena delati tudi na tem področju, vendar se sama sebi ne zdi dovolj usposobljena.

Izredna je bila tudi odmevnost o družbenem varstvu otrok. Delegati so si bili edini, da je delovni čas malone vseh vrtcev namenjen le otrokom tistih mater, ki delajo v dopoldanskem času, in da bo treba preko delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih doseči več posluha za čas, ki bo primeren tudi za matere, ki delajo v izmenah. Dejstvo, da se oče in mati menjata na »šihstu«, da bi imel otrok preskrbljeno varstvo, ni nikakršna rešitev, saj je na tak način družina skupaj le komaj dva dni v

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zapušča nas šest upokojenk

Le redkokdaj se zgodi, da bi nas zapustilo kar šest dolgoletnih članic kolektiva, ker jim je invalidska komisija izrekla prvo kategorijo invalidnosti in tako so 16. aprila zapustile našo delovno organizacijo Neža Zupanova, Minka Kleinbergerjeva, Marija Dimitrijevičeva, Jožica Menčakova, Bosiljka Simičeva in Angelca Mulejeva. Ko smo jih za slovo fotografirali na delovnem mestu, smo jim obenem zastavili tudi nekaj vprašanj, o tem, koliko let so prebile v našem kolektivu, kaj jih je pripeljalo vanj, in kako so se počutile v njem.

NEŽA ZUPAN

V »Almiri« sem bila od nje-ne ustanovitve pa vse do zdaj, vanjo pa sem prišla zato, ker sem dobila delo in zaslužek. Vseskozi sem bila na fazi

ročno šivanje. Med sodelavkami sem se zmeraj dobro počutila, hučo je bilo le z zdravjem. Teško mi je bilo, ko sem včasih petnajstega do- (Nadaljevanje na 5. strani)

ČASTNA NAGRADA NA BIO 75

bio6

oblikovalec
dizajner
proizvajalec
proizvodjač

Nenad Novakov

Almira, alpaka modna industrija, Radovljica

je prejel (sta prejela)
od žirije BIO
za delo:
primo je (primili su)
od žirije BIO
za rad.

Priročnik celostne grafične podobe »Almira«

Priročnik celovitog grafičnog lika »Almira«

časno nagrado
časnu nagradu

priznanje je podelila
žirija
6. bienala (jugoslovanskega)
industrijskega oblikovanja
priznanje je dodelila
žirija 6. bienala (jugoslovanskega)
industrijskega oblikovanja

predsednik žirije
predsednik žirije
Bernardo Bernardi

člani žirije
članovi žirije
Stane Bernik
Ljubljana

Goroslav Keller
Zagreb

Bran'o Kraševac
Slovenska Bistrica

Peter Krečić
Ljubljana

Miloš R. Perović
Beograd

Gojko Varda
Beograd

predsednik prireditvenega
odбора
predsednik prireditvačkog
odбора
Andrej Verbič

Ljubljana 1975

Na letošnjem šestem bienalu industrijskega oblikovanja, ki je bil v aprilu na Gospodarskem razstavišču je bilo videti izredno veliko raznovrstnih predmetov, od pohištva, svetil, gospodinjske opreme, elektrotehnične in elektronske opreme, proizvodnih strojev, tkanin, arhitekturnih elementov, igrač, učil, športne in turistične opreme vse do lepakov in celostnih grafičnih podob. Med nagrajenci sta bila tudi Nenad Novakov, oblikovalec našega zaščitnega znaka in naša OZD za priročnik celostne grafične podobe »Almiri«.

Neža Zupanova

Zapušča nas šest upokojenk

(Nadaljevanje s 4. strani)

bila slabšo plačo, ker nisem bila več kos normam. Najlepše pa takrat, če so me pohvalili, da je tisto, kar sem še

lahko naredila, res v redu. Zdaj odhajam, ker pač težko delam. Rada bi bila vsaj za silo zdrava, pa še stanovanje bi si uredila zdaj, ko sem v pokoju.

Marija Dimitrijevičeva

Angelca Mulejeva

Minka Kleinbergerjeva

MINKA KLEINBERGER

Več kot dvajset let sem bila »Almirka«, delala pa sem na različnih delovnih mestih kot pletilja na ročnih pletilnih strojih, strojna šivilja in nazadnje kot pregledovalka na končnem pregledovanju pletenin.

V tovarno me je pripeljala življenjska nuja, veselje do dela in ne nazadnje tudi to, da se je v njej vsaj dobilo delo za ženske.

V pletilnici sem bila zelo rada, dosegla sem normo, slabše pa sem se počutila na fazah v šivalnici, ker se mi je zdravje takrat že slabšalo. Najtežje mi je bilo pri srcu takrat, kadar sem morala obratovodji povedati, da zaradi bolezni ne morem priti na delo, najlepši pa so spomini na trenutke, kadar smo se dobro razumeli med seboj.

V pokoj ne odhajam rada, in če bi se mi zdravje zboljšalo, bi zelo rada prišla nazaj v »Almiro«.

MARIJA DIMITRIJEVIC

Prišla sem pred več kot dvajsetimi leti, ker me je veselilo delo v pletilski stroki. Pretežno sem previjala prejo, dobro in slabo; vzdušje v previjalnici je bilo dobro, na izmeni nas je bilo največ šest in smo se dobro ujele med seboj.

Iz tovarne odhajam nerada, saj mi je bila drugi dom. A ker se mi zdravje ne izboljša, pač moram.

JOZICA MENČAK

V »Almiro« sem prišla pred desetimi leti, ko sem iskala stalno zaposlitev. Prej sem bila natakaraica, delo je bilo sezonsko zaslužek pa nestalen. V pokoj odhajam s paranja pletenin. Seveda so bili v vseh teh letih tudi težki trenutki, prehod na industrijski način dela in premeščanja. Lepi pa so ostali spomini, ko sem s kolegicami delala v slogi in prijateljstvu. Ne pozabne so bile tudi proslave, posebno tista ob 25-letnici »Almire« in ob letošnjem 8. marcu.

Vtisi, s kakršnimi odhajam, mi ne bodo nikoli dopustili, da bi o tovarni, kjer sem preživela deset let, govorila slabo, marveč zmeraj le dobro. Rada bi še ostala in bila deležna njenih uspehov.

BOSILJKA SIMIC

Na Gorenjsko sem prišla za možem, iz Bosne. Zelela sem se čimprej zaposliti in sem bila zelo zadovoljna, ko sem dobila delo v »Almiri«. Nisem delala le na enem delovnem mestu, vendar me premeščanja, dokler sem bila pri zdravju, niso motila. Najtežje mi je bilo takrat, ko sem se čutila nezmerno za delo. Najlepše trenutke pa sem preživela v previjalnici, kjer smo bili kot velika družina. Priznati moram, da me je hudo prizadelo, ko sem zvedela, da moram delo v tovarni zapustiti.

Jožica Menčakova

ANGELCA MULEJ

Pri vas sem bila tri leta, prišla pa sem po napotkih socialnega zavarovanja v Kranju kot rehabilitantka.

Rada sem šivala strojno, seveda pa se nisem dobro počutila, kadar nisem naredila norme, pa ne samo zaradi zaslužka. Vedno mi bo v lepem spominu ostalo to, da so me sodelavke sprejele na hu-

man način, čeprav včasih nisem mogla vstric z njimi.

Pri petintridesetih zelo težko odhajam, saj bi pri običajnih delovnih sposobnostih lahko delala vsaj še dvajset let.

Vsem šestim pa je bila skupna želja, da bi jih ne pozabili, da bi jih še kdaj povabili na kakšno srečanje ob proslavah v tovarni in da bi dobivale naše glasilo.

M. Štibelj

Bosiljka Simičeva

Občinska tekstiliada 1975

Za Almiro 3 zlata, 1 srebrno in 3 bronasta odličja

Kljub temu, da je bila letošnja zima precej muhasta je ljubiteljem smučanja iz Vezenin, Sukna in Almire uspelo organizirati troboj v veleslalomu.

Vso tehnično organizacijo tekmovanja, ki je bilo 19. aprila 1975 na Voglu, je prevzelo smučarsko društvo Bohinj in ga tudi dobro pripravilo tako, da so bili vsi tekmovalci res lahko zadovoljni.

Almira je tokrat branila oba pridobljena pokala z lan-

skega tekmovanja (za množičnost in tekmovalnega), žal pa nam ni uspelo obdržati nobenega od njiju. Le ženska ekipa Almire je dosegla ekipno prvo mesto in osvojila prehodni pokal.

Pripomniti pa bi bilo umestno, da bi z boljšo udeležbo (saj se je za tekmovanje prijavilo mnogo več smučarjev, ko pa se ga je kasneje udeležilo), lahko dosegli ekipno tudi dosti boljše uvrstitev.

»Zlata« ženska ekipa, ki zaman čaka na moško, ki bi je padec tokrat ne rešila niti padala

Rezultati:

Posamezno:	10. Ambrožič Marija (S)	27,5
Zenske nad 35 leti:	11. Jurkovič Marija (V)	32,3
1. Ferjan Silva (A)	12. Čop Kristina (A)	1.38,0
2. Luznar Štefka (A)	13. Spendov (V)	1.43,0
3. Pikon Francka (A)	Moški od 35 do 45 let:	
4. Kokalj Mimi (A)	1. Rozman Franc (A)	37,8
Zenske od 25 do 35 let:	2. Zupan Jože (S)	38,6
1. Praprotnik Marija (A)	3. Iskra Vinko (V)	45,6
2. Kavčič Marija (S)	Moški od 25 do 35 let:	
3. Ivnik Martina (A)	1. Zupan Miha (S)	32,8
4. Hrovat Marjanka (A)	2. Mihail Igor (V)	47,4
Moški nad 45 let	3. Stritih Igor (V)	51,0
1. Čebulj Boris (V)	4. Prešeren Alojz (S)	55,2
2. Beguš Franc (S)	5. Ovsenik Franci (S)	56,9
3. Šilar Slavko (A)	6. Cerkovnik Jože (V)	57,2
4. Kavčič Miro (A)	7. Dežman Viktor (S)	59,3
Zenske do 25 let:	8. Jakopič Franc (V)	1.02,6
1. Bajželj Alenka (V)	9. Rozman Miha (V)	1.06,5
2. Kavčič Marija (S)	10. Selan Franc (A)	1.08,7
3. Kokalj Miha (A)	11. Ravnik Slavko (V)	1.43,9
4. Vahčič Marija (V)	12. Pogačnik Mirko (V)	1.43,6
5. Cundrič Tončka (V)	Pri moških do 25 let sploh	
6. Poljak Eli (V)	nismo imeli nobenega tekmovalca, prva tri mesta pa so si	
7. Sodja Dorja (A)	v Suknu in Vezeninah razdelili	
8. Pernuš Mira (V)	takole:	
9. Bratuša Tatarjana (A)	1. Dežman Andrej (V)	39,5
	2. Legat Jure (S)	40,1
	3. Derling Iztok (V)	47,1

Ekipno:

Zenske:

1. ALMIRA

1. Praprotnik Marija
2. Kokalj Miha
3. Ferjan Silva

2. Sukno

1. Vezenine

Moški:

1. Sukno
2. Vezenine

3. Almira

1. Šilar Slavko
2. Rozman Franc
3. Selan Franc

Množičnost:

tekmovalcev

1. Vezenine 30

2. Almira 23

3. Sukno 12

M. Praprotnik

Nogometni turnir pred Dnevom mladosti

V počastitev 25. maja, Dneva mladosti se je v Radovljici v prvih dneh maja začel turnir v malem nogometu. Na turnirju je sodelovalo 17 ekip iz vse občine, med njimi pa so bili predstavnice delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Nogometni klub »Almire« je nastopil v tretji skupini skupaj z ekipama leške »Verige« in krajevnih skupnosti Vrbnje.

Uspelo nam je, da smo se uvrstili v polfinale. Po dokaj dobri igri v tekmi z »Verigo«, v kateri se nas je držalo tudi malo smole, je bil rezultat neodločen 2:2. Za naše sta dosegla vsak po en gol Hladnik Tone in Vovk Toni. Proti Vrbnjam pa smo igrali res dobro in zmagali s 5:1, kar je doslej eden najboljših rezultatov almirskih nogometašev. Strelci golov so bili Vovk Toni 2, Hladnik Tone 2, Novak Tone enega.

V nadaljnjem tekmovanju smo imeli manj sreče, s »Plamenom« smo izgubili s 5:2, oba gola je dal Hladnik, »Elan« pa smo premagali z 1:0, strellec je bil Novak.

Tako se v finale žal nismo plasirali.

NK »ALMIRA«

NK »Almira«, ki je na turnirju ob Dnevu mladosti zasedel 5. mesto

S štiridesetimi leti odpisani?

Po veljavnem mnenju starajoči se človek zaradi splošne izgube vitalnosti in storilnosti ni več kos poklicnim zahtevam moderne družbe. Zaradi tega ga — pogosto že v srednjih letih življenja — omejujejo v poklicnem tekmovanju in ga celo izključujejo iz delovnega procesa. Nove znanstvene raziskave pa dokazujejo, da je negativna ocena poklicnih sposobnosti starajočega se človeka le stvar predsodkov.

Družba, ki vztraja na predhodnih nasproti starajočemu se človeku, v veliki meri škoduje sama sebi, kajti v visoko razvitih industrijskih de-

želah število starajočih se in starih ljudi nenehno narašča, socialna bremena in delovne zahteve, postavljene pred mlajše pa so pri tem vedno težje. Skrb za eksistenco in strah pred starostjo predstavljata dodatno grožnjo zdravju in zmogljivosti. Raziskovalci starostnih pojavov, starostna medicina in psihologija poskušajo z razbijanjem predsodkov odpraviti diskriminacijo starajočih se in starih ljudi.

Pri iskanju službe si s 35 leti nezanimiv, v modi pa že s 30 skoraj mrtev. Iz časopisnih objav je razvidno, da leži kritična meja za nekatere po-

klice med 35 in 40, največ 45 leti. Kulturni kritiki, antropologi in psihologi so že zdavnaj postavili diagnozo in spoznali, da je negacija starosti groba napaka družbe, ki je usmerjena le k idealu mladine in s tem združene predstave o storitveni sposobnosti in večji potrošniški dejavnosti mladih. Poudarili so pomanjkanje solidarnosti, humanosti in kulture. Medtem ko so opozorila komaj našla odmev, pa razmere na gospodarsko socialnem področju vse bolj potiskajo problem starajočih se ljudi v ospredje. Sodobna gerontologija (preiskava starostnih pojavov) in geriatrija (starostna medicina) izvirata iz teh vzrokov. Gospodarsko gledano je enostranski poudarek na mladi generaciji kratkovidno dejanje, kajti delež starejših in starih ljudi je v narodnih gospodarstvih razvitih držav zmeraj večji.

Najprej se vprašamo, iz kakšnih razlogov so nastali predsodki in omalovaževanje nasproti starejšim zaposlenim: starejši in stari državljan je predvsem izgubil svoj vlog. Kot so ga v prejšnjih desetletjih spoštovali kot nosilca znanja, izkušenj in izročil, tako danes dvomijo o sposobnosti njihovega spomina, o njihovih okretnosti glede sprememb v poslovanju, o naglosti njihovega reagiranja in odločanja in o psihičnih in fizičnih možnostih obremenitve. Očitajo jim tudi večje nagnjenje do obolenj. Manjšo vrednost pa predstavljajo pogosto ugotovljene dobre lastnosti kot skrbnost, zanesljivost, občutek odgovornosti, točnost, umerjenost.

Ali take sodbe, ki igrajo odločilno vlogo pri dodelitvi dela in odnosih, temeljijo na resničnih dejstvih?

Po novejših preiskavah izhajajo sodbe malokdaj iz resničnega opazovanja. Navadno so le posledica pristranosti in splošnih predstav. Skupina raziskovalcev starostnih pojavov v Nemčiji in ZDA je primerjala obolenosti pri mlajših in starejših zaposlenih in rezultat je pokazal, da sicer starejši delavci zaradi določenega obolenja izostanejo v poprečju sicer dalj časa, vendar zato redkeje kot mlajši. Skupaj vzeto, se številno dni izostanka za obe grupi medsebojno ni razlikovalo. Raziskave so pokazale, da zmanjšana storilnost starejših zaposlenih ljudi ni splošen pojav. Psihologi so dognali, da je lastna človekova slika določena s tujo sliko. To se pravi, kogar družba ocenjuje negativno in ga diskriminira, postane v svoji »lastni sliki« negotov in se temu primerno tudi podaja. Vse to velja tudi za starajočega se človeka. Zaradi poklicnega rizika, katerega mora obvladati, in zaradi zmanjšane možnosti za gibanje, se temu pridruži še skrb za eksistenco, strah pred staranjem in depresivna razpoloženja.

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

Staranje in sočasno tudi splošno propadanje zadeva duševne, duhovne in telesne moči. Pri procesu staranja gre za večstopenjski individualni proces, v katerem igrajo važno vlogo konstitucija, življenjski potek in socialna komponenta. Treba je razlikovati med fizičnim ustrojem in intelektualnimi sposobnostmi. Popuščanje telesnih moči ni nujno vezano na duhovno staranje in obratno. Na splošno velja, da so zahteve po telesnih močeh zaradi tehnizacije, racionalizacije in avtomatizacije v skoraj vseh poklicih vedno manjše, da pa se povečuje živčna obremenitev.

Koledarska starost ni identična z biološko starostjo in posebno v letih med 25 in 60 je le minimalno izražena v pojavih propadanja. Naraščanje zgodnje invalidnosti n. pr. v ZRN kaže, da je preobremenjenost v nekaterih primerih posebno zahtevnih poklicev tudi za mlade tako močno narasla, da prihaja do prezgodnjega staranja in delovne nezmožnosti. Na drugi strani pa se danes pri mnogih ljudeh proces staranja prestavi za daljši čas. K temu pripomorejo preventivna medicina in higiensko zdravstveni ukrepi.

Medicina ne smatra starosti kot vzrok bolezni, prav tako pa je duševna zmogljivost prav tako odvisna od nekega vadenja intelektualnih moči kot telesna zmogljivost od treninga telesa. Spremeniti je treba mišljenje, da moramo starejšim in starim ljudem prizanašati.

Ce ni zahteve po storilnosti, se storilna sposobnost in storilna moč zmanjšujeta.

Izkušnja uči, da se z naraščajočimi zahtevami krepijo tudi moči. Vsekakor pri tem ne gre pretiravati. Za starost 60 let in dalje niso več primerne vrhunske telesne zahteve ali prenašanje. Prav tako ni več mogoče izvajati dela na tekočem traku ali na akord, kjer je časovni pritisk posebno občuten. Čutiti je tendence, da se bo podoba starajočih se in starih ljudi v javnosti izboljšala in da bo napredujoča starost v bodočnosti manj vplivala na možnosti za poklic. To v prvi vrsti velja za ZDA, kjer imajo kljub vladajoči brezposelnosti starejši zaposleni ljudje spet večje možnosti. Tako se je npr. povprečna starost pilotov pri ameriških letalskih družbah zvišala. Leta 1969 je bilo 20% pilotov starih med 50 in 60 let, leta 1974 pa okrog 50%.

Pri poletih v vesolje rešujejo najtežje naloge možje, stari okrog štirideset let.

Pomoč in podpora pa ni potrebna le zaposlenim ljudem srednje in višje starosti, temveč naj bi bila osnovna pravica vsakega več kot 65 let starega človeka, ki je duševno in telesno sposoben za nadaljnje delo. Ta pravica naj bi očuvala vsakogar pred osamljenostjo, pasivnostjo, življenjsko praznino in resignacijo in da bi družbi poma-

gala razbremeniti mlajše letnike. Nizozemci so v tem pogledu zgled s svojo napredno politiko za stare. Tam so dosegli za starostno mejo, gibljivo navzgor in navzdol, s pomočjo posredovalnic za de-

lo za starejše od 65 let in z ustanovitvijo delavnic za upokoence, neverjetne uspehe.

(Razprava je izšla v reviji **TEKSTILEC**, mi pa jo objavljamo v skrajšani obliki).

Modni babilon

Bilo je pravo muhasto aprilsko vreme. Zjutraj je sijalo sonce, potem so se pripodili črni oblaki in velike snežinke so padale na umazani tlak. Pregnal jih je močan veter, ki je spet odkril sonce.

jejo svetlo zelene, svetlo drap, kaki in zaprašene roza barve. In čeprav ta stil oblačena učinkuje malo malomarno, je na moč praktično, udobno in sproščeno. Poleti se bo široki obleki pridružil

Kot nalašč za novo spomladansko modo, ki se navdušuje nad dežnimi plašči. Letos namreč vsi hodijo oblečeni v dežne plašče. Pa ne v takšne, kot smo jih bili navajeni, iz debele balonske svile in podložene. Novi plašči so pravzaprav lahko tudi obleke, kakor nanese. Plašči so široki in imajo žepne v stranskem šivu. Navadno imajo srajčni ovrtnik in rokave z manšeto. Prav vsi so iz zelo lahkega materiala kot so impregniran popelin, lahko platno ali tanki bombažni gabrden. Vsi so nepodloženi in precej zmečkani. Zjutraj, ko je hladno, ga oblečemo preko krila in puloverja, popoldan, ko je toplo pa se plašč spremeni v široko šotorsko obleko, pod katero nosimo bluzo, okrog vratu pa dolg svilen šal.

In kakor je plašč podoben obleki, je obleka podobna plašču, le da se ne odpenja po vsej dolžini. Tako je ves Pariz oblečen v ta zmečkana šotorska oblačila v pastelnih zaprašenih barvah. Prevladu-

še komplet ozkega krila in široke tunike, prepasane s širokim elastičnim pasom. Tunike so lahke enobarvne ali drobno črtaste z belim ovrtnikom in manšetami. Najnovejše poletno krilo je ozko in zapet po vsej dolžini.

Vedno bolj se uveljavlja ravno krojena obleka, ki močno spominja na orientalske kaftane.

In medtem, ko kreatorji visoke mode prikazujejo zimske kolekcije v temnih sivih tonih, v olivno zelenih in kovinsko modrih barvah, ponu-

jajo blagovnice sveže večno moderne mornarske modele za plažo. Veliko bele z nekaj modrimi črtami in platnenimi čevlji s podplati iz vrvi, velik slammnat cekar in velika sončna očala, to je letos vse, kar poleg kopalk potrebujete za na morje.

In tako je v Parizu pravi modni Babilon. Oblečeni v spomladanske dežne plašče si vsi, ki pridejo zaradi mode, ogledujejo zimske kolekcije in kupujejo poletne mode.

Vesna Gaberščik-Ilgo

Naši pripravniki

Tokrat predstavljamo **Jožico Buckovo** diplomantko višje tehnične konfekcijske šole v Zagrebu. **Kaj vas je vodilo pri izbiri poklica?**

Že od majhnih nog sem se zanimala za modo in tako sem po maturi na srednji tekstilni šoli v Kranju odšla na višjo tehnično konfekcijsko šolo v Zagreb. V vaši delovni organizaciji sem prejela študijsko posojilo in se po diplomi v lanskem septembru pri vas tudi zaposlila.

S kakšnimi občutki ste prvokrat prišli na delo?

To je težko reči. Človek je radoveden, kakšno bo delo, kajti čeprav ima določene predstave, je v resnici le malo drugače. A ker mi je poklic v veselje, sem se v delo hitro vživela. Najprej sem se seznanjala z njim v pletilnici, nato sem kot pripravnica obredla še krojilnico in priučevalni oddelek in se seznanila tudi z normiranjem. Pri tem sem seveda vodila tudi pripravniški dnevnik. Zdaj sem v pripravi dela, čaka pa me še likalnica.

In kako se počutite zdaj, ko je od vašega prihoda

»Almiro« preteklo že nekaj mesecev?

Dobro. Zadovoljna sem, tako z odnosi in delom in pa vesela ob razumevanju, na katerega sem vedno znova naletela, naj bo to pri sodelavkah ali pri predpostavljjenih.

Jožica Buckova s torbo »pripravniških« izkušenj

Besedo ima proizvajalka

(Nadaljevanje s 4. strani)

tednu. Se večje pa so težave za matere samohranilke.

Mara Plutova, ki je kritično ocenila stanje otroškega varstva v radovljiški občini in zaskrbljujoče težave, ki jih imajo z varstvom nekatere naše sodelavke, je zbrane delegate seznanila tudi s sklepom 1. seje koordinacijskega odbora konference osnovnih organizacij sindikata »Almiro«, ki si je za stalno akcijo zadala pomagati prizadetim sodelavkam pri urejevanju varstva njihovih otrok.

Pri varstvu ob delu je bilo seveda največ pozornosti posvečeno nočnemu delu žensk in pa težavam, ki v zvezi z njim nastopajo. Razprava je nihala med željo za popolno ukinitvijo nočnega dela za ženske, in pa med zahtevo, naj bi bilo nočno delo benificirano, saj ga v tekstilni in-

dustriji ne bo mogoče ukiniti kar čez noč, ne da bi pri tem trpela proizvodnja, pa tudi osebni dohodki so zaradi dodatka največji. V nekaterih OZD, med njimi sta tudi Labod in MTT, dobiva nočna izmena malico in mleko zastoj. Misel, ki je bila prav tako skupna nekaterim delegacijam, je bila, da bi morali pospešiti sistematične preglede zdravniške, na delovnih mestih s posebno težkimi delovnimi pogoji pa naj bi bili zdravniški pregledi ne enkrat, ampak dvakrat letno. To je bil tudi predlog naše delegatke Marije Ažmanove, v naši OZD pa zadeva likalnico in kemično čistilnico.

Javna tribuna, ki je bila z izmenjavo zkušanj, težav in nakazovanja njihovih rešitev izredno odkrita in plodna, je izzvenela v ugotovitve, da je slovenska samoupravljalka in proizvajalka še kako priprav-

ljena vključevati se v samoupravno in družbeno življenje znotraj delovne skupnosti kot v krajevnih, družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih ob zagotovilu, da bo imela varno opravljene mlajše otroke, da bodo starejši deležni podaljšane bivanja v šoli ali pa že celodnevne šole, da bo z urejenimi in ne predragimi obrati družbene prehrane in ceneni servisi razbremenjena dela v gospodinjstvu, kjer naj bi poprijel tudi njen življenjski tovariš.

Ob koncu tribune so vse prisotne delgeacije sprejele pobudi, naj bi v temeljnih organizacijah združenega dela obravnavali vprašanja, ki so jih sindikati opredelili o 8. kongresu, prihodnji 8. marec pa naj bi bil datum za obracun, kako smo v mednarodnem letu žensk 1975 zastavili na vseh ravneh vse razpoložljive sile, da bi našli resnične rešitve na doslej nerazrešena vprašanja in jih tudi ovrednotili.

Kreta in Mikene - sprehod skozi zgodovino oblačenja

II

Na starih egipčanskih slikarjih v vladarskih grobovih stopajo v svečani ceremoniji poslanci tujih ljudstev, dolgonože postavne z »otokov v morju«.

Skoraj do leta 1800 ni bilo nič znanega o ljudstvih s Kftina, današnje Krete. Sele 1870 so bile priče egejske kulture iztrgane pozabljenju, ko je Heinrich Schliemann v zapadni Mali Aziji začel iskati Trojo. Z izkopavanji trdnjaviških gradov v Tirinsu in Mikenah in zlatega trojanskega zaklada je odkril del stare, evropske kulture.

Trideset let pozneje je Arthur Evans odkopal palačo bajeslovnega kralja Minosa. Ob arheoloških odkritjih obeh mož se je nenadoma razodela bleščeča podoba predgrške, kretske-mikenske kulture.

Otok Kreta, enako oddaljen od Azije, Egipta in grškega kopna je bil seveda trgovsko

in kulturno središče egejskega morja. Na Kreti je kultura bronaste dobe cvetela od 2000 do 1400 pred našim štetjem, na grški kopnini pa med 1600 do 1100 pred našim štetjem. Ko pa so Grki okoli leta 1000 oboroženi z novo zmago prinašajočim železom zasedli svojo poznejšo domovino, sta ti kulturi že propadli in izginili.

Kretske človek, kakor ga poznamo s fresk in drugih umetniških predmetov, je bil vitek s poudarjenimi oblinami.

Imel je tenke, gibke ude, tenek pas, močno nazaj nagnjen život, kar je še poudarjala njegova obleka.

Moška noša na Kreti je bila pregača, ki so jo nosili okoli ledij, neredko pa jo je podaljševala mreža iz biserov. Ozek pas kot svitek je učinkoval kot steznik in oblikoval život.

Zenska noša s Kreti je bila sestavljena iz dveh delov.

Krečanke so nosile dolgo krilo, sestavljeno iz volanov ali pa več kril, ki so bila vedno krajša. Vzorci, sestavljeni iz kvadratov ali prog, so bili živih, pisanih barv. Siroko krilo je razširilo boke, medtem ko se je v pas zarezoval širok, tog svitek. Presenetljivo je, da so ženske kljub dolgim, zvončastim krilom, ki popolnoma pokrivajo spodnji del telesa in noge, puščale prsi gole. Jopice, ki so jih nosile, so imele namreč samo kratek, do pasu segajoč hrbtni del in rokava, medtem ko so bile oble prsi nepokrite.

Možje in ženske so nosili lase v padajočih kodrih. Nad čelom so se lasje kodrali kot posnetek najbolj značilnega krečanskega ornamenta, gibke, žive spirale.

Prebivalci grškega kopna v času mikenske kulture niso bili iz istega plemena kot Krečani, vendar so ženske nosile kretske noše, moški pa so namesto pregače nosili kratek kiton, oblačilo, podobno srajci brez rokavov, ki je pokrivalo boke in ki je pozneje postalo del grške noše. A o tem drugič.

ABV

Delegacija iz SSR

V ponedeljek, 19. maja nas je obiskala delegacija iz SSSR, v kateri so bili Aleksandra Hlebnikova, načelnik ministrstva za zunanjo trgovino, Vorobjev Pavel, pomočnik direktorja trikotarje v »Raznoexportu«, Trišin Vladimir, svetovalec tekstilnih inženirjev v trgovskem predstavništvu v Beogradu, spremljali pa so jih predstavniki Centrotekstila iz Beograda in Ljubljane.

Gostje so si z zanimanjem ogledali tovarno in potek proizvodnje ter se pohvalno izrazili o njeni urejenosti, nato pa so se pomudili še v Industrijski prodajalni. Zvečer smo jim pripravili krajšo modno revijo modelov, ki jih bomo ponudili sovjetskemu tržišču.

Na njej je bilo nekaj modelov iz proizvodnega programa za sezono 1975, nekaj boutičnih ekskluzivov za prihodnjo zimo mimo tega pa še nekaj kompletov iz jeseya (te smo v SSSR že ponudili).

Gostje so si z velikim zanimanjem ogledali tudi artikole iz naše redne kolekcije in jih nekaj izbrali tudi za povzročanje.

J. N.

Zahvala

Vsem sodelavkam iz šivalnice, ki so mi ob odhodu v pokoj izkazale izredno pozornost z lepim poslovilnim darilom, se najlepše zahvaljujem.

Neža Zupanova

Opozorilo

IZ KADROVSKE SLUŽBE

Ponovno opažamo, da nastajajo pri posameznikih spremembe v osebnih podatkih (sprememba bivališča, priimka, številke osebne izkaznice), o katerih pa posamezni člani kolektiva ne obveščajo kadrovske službe. Zato opozarjamo vse sodelavce na osemdnevni rok po nastanku spremembe, v katerem je le-to treba sporočiti kadrovske službi!

Zahvala

Vsem sodelavkam in sodelavcem se pristrčno zahvaljujem za izkazano sožalje in venci v zadnje slovo mojemu očetu

Jože Zemlja

NAŠI USTVARJALCI

MATERINA BOLECINA

Zarja ni še prav zbudila jutro in zvezde niso še pospale, ko hlev in polje že sta klicala kmetico. In otroci v izbi so se prebudili in ko poskrbela je za lačna usta še sama parkrat je zajela z žlico.

Minevali so dnevi, meseci in leta, garanje isto iz dneva v dan, noči prečute pri otrocih in večna skrb za dom so postarali kmetico. Upognil jo je čas, lasje so osiveli, zgubil se je njen obraz.

Prišla je vojna in samotna domačija se je vsa odzvala klicu domovine. V nočeh na okno tiho trkali so partizani, podnevi Nemci so grozili in divjali. Vojna je sejala strah in smrt. Očeta kar na njivi so ubili in hčeri v taborišče so poslali — nista se vrnila.

Le mater so pustili in preživela je grozote. V svobodni dan za dnem, noč za nočjo čakala je sinove, da se vrnejo z gora na domačijo. Ko je zvedela resnico, da so njeni fantje padli, ko že na pragu je bila svoboda, odeta v črno izjokala je oči na grobu v tihosti.

Benjamina

Dobra poceni knjiga - knjiga Prešernove družbe

V letu 1975 bo Prešernova družba izdala za svoje naročnike naslednje knjige: Prešernov koledar 1976, dva romana slovenskih pisateljev, **Plat zvona** Bena Zupanciča in **Hišo umirajočih** Milene Mohoričeve, mladinsko povest Frana Milčinskega, **Ptički brez gnezda** in priročnik **Higiena in kozmetika**.

Plat zvona opisuje mladega človeka in njegovo rast v letih tik pred drugo svetovno vojno v krajih dveh svetov Slovenije in Hrvaške; Milena Mohoričeva, ki je več kot četrto stoletja prebila v bol-

nišnici in v njej tudi roman napisala, nam osvetljuje v živahni, dogajanja polni zgodbi okoliščine koncem preteklega stoletja na vzhodnem Stajerskem s primesjo takratnih političnih bojov med rodoljubi in nemškutarji. Fran Milčinski je v Ptičkih brez gnezda, ki jo imajo naši otroci tudi za obvezno čtivo, ustvaril hudomušno povest o družini, kjer so otroci — kakor tudi dandanašnji v mnogih primerih — prepuščeni samim sebi. Priročnik Higiena in kozmetika bo dobrodošel v vsaki

hiši, saj nam bodo njegovi napotki lahko koristili prav vsak dan.

Naročniki bodo zbirko prejeli v novembru 1975 za 70 din broširano, v platno vezeno pa za 100 din. Tisti naročniki, ki bodo poravnali naročnino do 30. junija pa bodo prejeli še knjigo Miška Kranjca **Povest o dobrih ljudeh**.

Vse izdaje Prešernove družbe lahko naročite pri:

PRESERNOVA DRUŽBA,
61000 Ljubljana,
Opekarska-Borsetova 27,
telefon 21-440

UREDNIŠKI ODBOR:

Zlato Kavčič, Milka Blažič, Zoran Bulut, Maruša Cernivec, Katja Kos, Brigita Ropret, Mila Mežek, Bosiljka Vidič, Valentin Pintar, Tatjana Bratuša, Peter Vengar

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA: Alenka Bolč-Vrabc

TISK: Gorenjski tisk, Kranj

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.